

5)
Herrn v. Saphn.
26. Juli 1899.

Ex libris

Hunnü, Arnstadt.

(Thuring.)

1884.

DE
FLVORIS ALBI
BENIGNI IN MALIGNVM
TRANSITV SINE PRAEVIO CONTAGIO

PRAESIDE
VIRO ILLVSTRI EXCELLENTISSIMO ATQVE EXPERIENTISSIMO
DOMINO
D. PHILIPPO ADOLPHO BOEHMERO

MED. ET ANAT. P. P. ORDINAR. ACADEM. CAESAR. NAT. CVRIOS.
ITEMQVE IMPERIAL. PETROPOL. ET REG. BEROL. SCIENT.
SODALI

PATRONO FAVTORE ET PRAECEPTORE
OMNI HONORIS CVLTV PROSEQVENDO
PRO GRADV DOCTORIS

SOLEMNITER CONSEQVENDO
DIE IX. IANVARIII MDCCCLXI.

H. L. Q. S.

PVBlice DISPVTABIT

AVCTOR

FRANG. IOSEPH. FERD. FRIDER. WIEHL
STRIGOVIA SILESIVS.

HALAE AD SALAM
STANNO CVRTIANO.

THEOPHILUS ABBAS
EPISCOPUS
ALFREDUS REX
DE REGNO ANGLIE
PATRONO HANTORRETHANO
ONE HONORIS
PRO GRADU DOCTORIS
LONDINENSIS
UNIVERSITATIS
MAGISTRO JOSEPHO
MAGISTRO JOSEPHO

VIRO

EXCELLENTISSIMO. AMPLISSIMO
EXPERIENTISSIMO

DOMINO

DN. ADAMO. NIETZKI

MEDICINAE. DOCTORI. IN. FRIDERICIANA. CELEBERRIMO

EIVSDEMQUE. PRACTICO. APVD. HALENSES
LONGE. FELICISSIMO

PATRONO. FAVORI. ATQVE
PRAECEPTORI. AETERNA. OBSERVANTIA
SVSPICIENDO

ANIMVM DEDITISSIMVM

EXCELLENTISSIMO ATQVE AMPLISSIMO

FAVORIS. IN. SE. COLLATI

DOMINO
OPTIME. MEMOREM

DN. ADAMO METZKI
PVBLICE. TESTIFICATVRVS

DISSERTATIONEM HANC CE. SOLLEMNEM

OMNIGENAM. SIMVL. APPRECATVS. FELICITATEM

OPTIMO. PRAECEPTORI

SACRAM. ESSE. IVBET

FRANC. IOS. FERD. FRIEDR. WIEHL

HALAE, DIE VIII. JAN. A. P. P. V. MDCCLXI.

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA

DE

FLVORIS ALBI

BENIGNI IN MALIGNVM TRANSITV

SINE PRAEVIO CONTAGIO.

CAPVT I.

DE

THEORIA FLVORIS ALBI BENIGNI IN

MALIGNVM SINE PRAEVIO CONTAGIO

TRANSEVNTIS.

§. I.

Attento tibi ad diuerſas, quae obseruantur morborum *Transitus unius morbi in alium definitur.* solutiones, facile innotescet, illas modo per redeuntem sanitatem, modo per mortem, modo per alium morbum, huncque vel maiorem, vel minorem morbo soluto contingere. Vltima haec solutio dici poterit *transitus unius morbi in alium*; illaque suborta, *morbus tunc in alium transiſſe* existimatur.

A

Atque

Atque ita vnus morbi in alium transitus generatim ad solutiones morborum referendus erit. Praecipit vero Pathologia, ad quamcunque morbi solutionem distincte perspicendam requiri, vt status aegrotantis tam praeteritus, quam praesens et futurus rite cognoscatur: opus procul dubio est, vt inpraesentiarum differens ego de transitu floris albi benigni in malignum sine admissio aliunde contagio in id potissimum incumbam, vt integram vtriusque floris doctrinam, quoad causas et symptomata adumbrem; inde possibilitatem transitus floris albi benigni in malignum absque contagio euincam, habita simul ratione omnium earum determinationum, quae tam ex modo compositionis partium adfectarum, quam ex indiuiduali subiectorum conditione transitum huncce faciliorem reddunt; tandemque et symptomata, et prognosin illius tradam. Vt praeterea dissertatio mea non careat soliditate, simulque Logicorum institutis et Medicinae genio exacte respondeat, ab iis exordiar, quae possibilitatem floris albi euincunt; generaliora specialioribus semper praemittam, vbique interspersis obseruationibus, vbi e re fore videbitur demonstratis maiorem adfundere lucem. Relicto enim in Medicina experientiae tramite nullus ad certam cognitionem patet aditus, et illius loco fugax arripitur umbra. Quod denique ad valorem argumenti, nunc pertractandi, attinet: non dubito, fore, vt a rerum medicarum gnaris illi iustum statuatur pretium, siue enim doctrinae proponendae vtilitatem, siue illius nouitatem considerem: hoc thema mihi eo magis dignum esse videbatur elaboratione, a me nunc publice exhibenda loco speciminis inauguralis medici, quo minus destituro obseruationibus, huic theoriae inseruientibus, quas mihi colligere licuit, duce ad strata aegrotantium fidelissimo, praecceptore mihi numquam non aestumatisimo, Viro *Excell.* atque *exper.* D. D. NIETZKI. Liceat mihi nunc etiam eiusdem optimi praecceptoris aliis principiis vti!

§. II.

Vterus est pars sexus fequioris fita inter inteflinum Vteri de-
fcriptio et
diuifio. rectum et veficam vrinariam, figuram pyri caui verfus axin paullulum deprefsi referens. Pars fuperior et latior *fundus*; inferior *ceruix*; reliqua *corpus* dicitur. Ceruicem terminat *orificium vteri*, vnde canalis prodit, dictus *vagina vteri*, cuius finis *orificium vaginae vterinae* conftituit.

§. III.

Vterus gaudet et *externa* et *interna membrana*. Ex-De mem-
branis vte-
ri. *Externa* a peritonaeo proficifcitur, *interna* continua epidermi-
di, plena eft villis plurimisq; hiatibus exiguis pertufa; hu-
morem aqueum, mucofum plorantibus. *Vid.* BOERHAAVII
inftitut. med. §. 664. Eadem copiofas format *rugas*, quibus
vteri *ceruix* ita eft referta, vt tota afpera, multisq; , quafi
valvulis non furfum, fed deorfum fpectantibus obfita repe-
riatur. *Confr. illustr. PRAESIDIS obferu. anat. rar. fasc. II.*
p. LX. fig. II. p. LXIV. lit. A. A. MORGAGNI aduerf. anat. I.
p. 13. Tab. III. litt. LL. et perill. de HALLER Icon. anat. fasc. II.
de vtero humano fig. I. nor. a. et fig. lit. I.

§. IV.

Circa ceruicem vteri eiufdemque orificium internum De illius
veficulis et
finibus
mucofis. faepius inueniuntur *veficulae fubrozundae* aut *ouales*, quae pref-
fae multum humorem lentum, feu mucofum emittunt. Hae
modo intra ceruicis ipfius fubftantiam penitus latent, modo
ex altera parte in ceruicis cauitatem prominent, ex altera

autem intra eius substantiam sese recondunt. *Confr.* MORGAGN. *aduers. anat.* I. p. 44. Constanter vero inter valvulas (§. ant.) *sinus* sunt *mucosi*, et mucus sic exsudans in recens natis copiosissimus lactis colore, et consistencia puris vaginam et vterum replet. *Vid. perill. de HALLER Icon. anat. fasc. II. de utero humano fig. I. not. a.*

§. V.

De aliis partibus uterum ingredientibus.

Membranam vteri externam inter et internam (§. III.) innumera sunt *vasa sanguifera* tam *arteriosa*, quam *venosa*, *nerui*, *fibrae musculares* paucissimae, *cellulosa* densa, *duriuscula*, *fuculenta*. *Confr. perill. de HALLER prim. lin. physiol.* §§. DCCCIV. DCCCVII. seq. An et *lymphatica vasa*? Vidit MORGAGNVS in puerpera breui a partu tempore et repente defuncta vasa lymphatica admodum turgida sub exteriori vteri tunica prope ostii regionem manifestissime reptantia. *Confr. Eiusd. aduers. anat.* IV. *animaduers. XLIII. p. 76.* Haec ipsa vasa in brutis quidem, in hominibus vero numquam se obseruasse testatur *perill. de HALLER l. m. c. §. DCCCIX.* Cui asserto calculum adiicit VERHEYN in *anat. c. b. tractat. I. cap. XXVII*, qui vasorum lymphaticorum in vtero existentiam non solum concedit, sed et defendit.

§. VI.

Ratio vasorum sanguifer. in utero.

Vasa vteri sanguifera (§. ant.) perpendiculariter sita tortuoso itinere progrediuntur. *Arteriae* mire inter se inuicem communicantes et copiosiores pro vteri magnitudine peramplae sunt et maiores, quam in viris, et maiorem earum lumen relatum

relatum ad suas membranas rationem habet. *Venae* minus latae, quam in viris, sed firmiores reperiuntur, quam alibi in corpore humano, atque omnes, si a spermaticis discefferis, valvulis destituuntur. *Confr. perill. de HALLER prim lin. physiol.*
§. §. DCCCIX, DCCCXIII.

§ VII.

Tegitur vagina vteri, a peritonaeo originem trahens, *De membrana quadam cellulari.* Hanc excipit *muscularis*, fibris longitudinalibus instructa, quam *nervea* sequitur, ampla, irritabilis. Ultima haec membrana asperam et rugosam reddit vaginam, nisi aut aetate, aut venere frequenti, in parte praefertim posteriore, deleatur rugositas. Rugis istis interfeminae sunt lacunae, fluidum mucosum in vaginam deponentes, ortae a ductibus excretoriis minimarum glandularum, per anteriorem huius membranae superficiem dispersae. Duo aut plura horum ostiorum notabiliora observantur circa vaginae initium statim ante hymenem, vel si hic laceratus est, ante carunculas myrtiformes, ita, vt modo bina, modo terna, aliquando etiam quaterna in singulis vtrinque lateribus numerentur. *Confr. MORGAGN. aduers. anat. I. p. 41 et 42. Perill. de HALLER icon. anat. fasc. II. de utero humano fig. I. litt. t. t. v. v.* Atque istae quoque copiosum humorem mucosum emittunt, cuius fontes potius sunt sinus mucosi, quam glandulae peculiare. *Vid. MORGAGN. l. m. c. et perill. de HALLER not. ad l. m. c.*

§. VIII.

De vaginae
uteri con-
strictore,
vasis et
nerviis.

Circa ostium vaginae reperitur *musculus constrictor ostii* vaginae ab ani sphinctere ortus. *Confr. perill. de HALLER prim. lin. physilog. §. DCCCXXII.* Neque deficiunt in vagina *vasa sanguifera, et arteriosa, et venosa*, quorum insignis plexus vaginam fere totam ambit. *Confr. perill. de HALLER l. m. c. §. DCCCXXIII. seq.* Ne hic quidem *nervi* desiderantur, in tanta copia praesentes, vt, pene sub coitu in vaginam intruso, voluptas increseat.

§. IX.

Vnde fluxus
mens-
struus.

Ex §. VI. colligitur, arterias uteri respectu venarum esse debiliores, venas plus resistere, quam in aliis partibus corporis humani; sanguinem ob situm vasorum perpendiculararem facilius versus uterum congeri; ex arteriis autem ad venas difficilius transire, tandemque accedente plethora vniuersali longe citius ad vasa lateralia abire, quam ad venas. Notum porro est ex obseruationibus, pleraque sexus fequioris subiecta, aetatem paullo adultiorem adeptā, menstruam quamdam pati plethoram. Ex quibus omnibus iam concludo, in eiusmodi subiectis, quouis mense ad vasa lateralia sanguinem abire, indeque fieri posse, vt haemorrhagia ibidem determinetur (per princip. Patholog.): Quare *feminas adultiores, plerasque saltim, sanguinis ex utero fluxionibus quouis mense succumbere oportebit*, quae nomine *fluxus menstrui*, aliisque titulis splendidioribus solent a Medicis insigniri. Sed fieri potest, vt sanguis, ad uterum congestus, im-

impediatur, quo minus excernatur, vt, oborto hoc obstaculo, ad vasa vaginam adeuntia, determinetur in tanta copia, vt in iisdem retineri nescius, effluat (per princ. Pathol.). Qua de caussa *in fluxu menstruo sanguinis profuuium ex vteri quoque vagina contingere poterit.*

Conspicua inde est ratio, cur feminis annosioribus, grauidis, puellis infantilibus nulla oboriatur sanguinis ex genitalibus excretio menstrua.

§. X.

Absolute fluxu menstruo vascula illa (§. anteced.) nil nisi humorem mucosum modo consueto dimittunt (BOERHAAV. l. c. §. 660.), huicque similem liquorem ductus glandularum vaginae, eiusque sinus plorant (§. VII). Consequens igitur erit: *mucus in vtero eiusque vagina repertus, excernitur tam ex vasis lateralibus, seu sinibus mucosis, quam ex glandularum vaginae emissariis.* Quoniam autem huius mucii maxima copia obseruatur circa ceruicem vteri, eiusque vaginae initium (§§. IV et VII): *opus omnino est, vt ibidem copiosissimus excernatur.*

Vnde excretio mucii genitalium.

§. XI.

Docet Pathologia, excretiones naturales saepius ita mutari, vt maiori in gradu contingant, quam cum statu sanitate conuenit. Sed in vtero eiusque vagina excernitur mucus (§. ant.). *Hoc igitur humidum tanta in copia excerni poterit, quanta cum sanitate consistere nequit.*

An auctior esse possit.

In Physiologicis euctum datur, mucum in genitalibus feminarum secretum ibidem ideo effundi, ne partes istae ob deficientem lubricationem exarescant; alias maxima inde incommoda prouerent. Vbi etiam quantitate excedit eiusdem humoris excretio, ibi aequae non desunt incommoda inde oriunda. Repugnant haec vero statui sanitatis, ubi singularum partium corporis humani functiones determinato gradu finibus naturae conuenienter, adeoque absque ullo incommodo euenire debent.

§. XII.

*Definitio
fluoris albi.* Fluor albus, est mucii in utero eiusque vagina secreti maior excretio, quam opus est ad sanitatem.

Neque igitur est, cur dubites, quin etiam morbus iste nimiae excretionis oboriri possit (§. ant.).

§. XIII.

*Partes ad-
fectae in
fluore al-
bo.* Licebit iam ex §§. X. et XII. colligere, *fluorem album contingere modo e vasis lateralibus, seu sinibus mucosis uteri eiusque vaginae, modo ex his et ductibus glandularum vaginae simul: tandemque a morbo isto cervicem uteri una cum vaginae uterinae principio in primis adfigi.*

§. XIV.

*Causa
fluoris albi.* Fluor albus est mucii, in utero eiusque vagina secreti, maior excretio, quam requirit sanitas (§. XII); illaque contingit partim e sinibus mucosis, partim ex his et glandularum vaginae emissariis simul (§. ant.). Ex quo apparet, *causam fluoris albi omne id esse debere, quod efficit, ut*
mucus

mucus vel e vasis lateralibus solis, vel simul e glandularum vaginae canaliculis excretoriis tam copiose profuat, vt sanitati aduersetur.

§. XV.

Fluida secreta excerni nequeunt sine eorundem secretione praegressa; id tradente Physiologia. Hinc illorum iusto maior excretio, similem omnino exposcit secretionem. Quum vero nulla secretio fiat, nisi antea determinata sanguinis quantitas ad loca secretoria fuerit delata (per princip. physiol.) maior itaque fluidi secreti excretio, quam quae cum statu sanitatis congruit, tantam sanguinis ad loca secretoria requirit delationem, quantam perfectio corporis humani perferre nequit, ideoque congestionem (per princ. Pathol.). Vnde iam conficitur, *omnem fluorem album congestionem sanguinis ad uterum eiusque vaginam supponere, hancque illius in se continere rationem* (§. ant.).

§. XVI.

Quidquid itaque sanguinem vel ad arterias uteri eiusque vaginae, vasorum lateralium origines, vel ad has et glandulas vasorum simul ita congerit, vt inde mucus copiosius secernatur, manentibus praeterea reliquis ad illius excretionem necessariis, illud fluorem album determinabit (§. §. XIV et XV); atque aucta sub iisdem conditionibus sanguinis praecipue serosi (§. XII) congestionem, morbus incrementum, illa vero imminuta, decrescere debet (per anteed).

B

§. XVII.

§. XVII.

*Extensio
fluoris albi
ad glandu-
las vagi-
nales.*

Fluor albus e vasis lateralibus ortus efficere valebit, vt idem morbus ad glandulas vaginae sese extendat. Quilibet enim fluor albus supponit congestionem ad vterum eiusque vaginam (§. XV); adeoque ille, qui e sinibus mucosis contingit, congestionem sanguinis ad arterias vteri et vaginae, a quibus vasa lateralalia originem ducunt (§. ant.). Sed congestio ad vnum locum directa, congestionem versus alium, priori vicinum, determinat (per princip. Pathol.). Congestio itaque sanguinis, producens fluorem album e vasis lateralibus, causa poterit esse nouae congestionis ad glandulas vaginae, ibidem efficientis fluorem album. Non poteris ergo de veritate propositionis amplius dubitare.

§. XVIII.

*Quid ad
ortum fluo-
ris albi
requiratur.*

Ortus fluoris albi e vasis lateralibus praeter congestionem sanguinis, simul requirit vel sanguinis stricte dicti spissitudinem, vel vasa arteriosa sanguifera nimis coarctata, vel tandem impossibilem vasorum lateralium dilatationem. Omnis fluor albus sibi vindicat praegressam sanguinis congestionem ad vterum eiusque vaginam (§. XV). Quoniam vero congestio sanguinis ad vasa lateralalia fluxum quoque menstruum determinat (§. IX): ne itaque loco fluoris albi (§. XVI) fluxus menstruus suboriatur, necesse erit, vt praeter sanguinis adauctam quantitatem, illius transitus ad vasa lateralalia prohibeatur, illiusque vicem suppleat copia mucii maior, quam quae sanitati respondet (§. XVI). Id iam perficitur vel a spissitudine sanguinis stricte dicti, vel ab imminuto arteriarum rubrarum lumine,

ve

vel tandem ab impossibili vasorum lateralium dilatatione. Quare nunc constat, veram esse propositionem.

§. XIX.

Solutio ductuum vteri huiusque vaginae mucum excernentium, qualiscunque etiam illa fuerit, fluorem album determinare valet. Quid solutio ductuum mucosorum in genitalibus valeat? Omnis vasorum solutio vel plenaria est, vel non (per princip. Pathol.). Pone iam ductus mucum excernentes, plenarie esse solutos, opus tum est, vt mucus iam secretus, citius excernatur, quam sanitas requirit; immo etiam, dum secretio perdurat, dato temporis spatio illius copia in vtero huiusque vagina maior colligatur, quam quae intra idem tempus, sanitate adhuc integra, colligi solet. Vnde huius mucii maior excretio, quam quae cum sanitate corporis stat, siue fluor albus (§. XII) necessario contingere debet. Sed pone solutionem eorundem ductuum non plenariam esse, siue cohaesionem elementorum, ductus constituentium, tantum esse imminutam, atque necesse erit, vt isti sint plus iusto relaxati (per princip. Pathol.). Quoniam vero aucta ductuum excretiorum relaxatione, ipsa etiam excretio augeatur, id praecipiente Physiologia: hinc ductibus, qui mucum in vterum eiusque vaginam deponunt, valde relaxatis, illius excretio fiet ad quantitatem sanitatis limites transgredientem, siue oborietur fluor albus (§. XII). Ex prolatis liquidam esse puto propositionis veritatem.

§. XX.

Docet Pathologia, arrosionem, ruptionem, debilitatem vasorum non nisi species solutionum esse. Confessionarium. *Hisc* igitur

mutationibus subortis in illis ductibus qui in uterum eiusque vaginam mucum effundunt, fluor albus producat, necesse erit.

§. XXI.

*Effectus
spasmi, rigi-
ditatis et
congest. in
loc. uter.*

Spasmus, rigiditas vasorum lateralium, quatenus cum congestione sanguinis ad ramos horum vasorum coniunguntur, generantur hunc fluorem album. Congestio sanguinis ita directa ad arterias uteri huiusque vaginae sanguineas, ut simul dilatatio vasorum lateralium fieri nequeat, causam fluoris albi praebet (§§. XVII et XVIII). Verum enim vero spasmus, rigiditas horum vasorum supponunt auctam eorundem cohaesionem, consequenter etiam auctam resistentiam respectu sanguinis delati (per princ. Pathol.). Vnde iam imminuta vi sanguinis, quae causa esse deberet dilatationis, haec ipsa non subsequetur. Quid ergo enunciata propositione poterit esse certius (§. XVIII)?

§. XXII.

*Compressio
vaso-
rum uteri
non ef-
fectus.*

Valida quaedam compressio vasorum commode subfuiti potest spasmis, a quo illa corripiuntur; id docente Pathologia. Quare non immerito referenda erit vasorum lateralium compressio ad causas fluoris albi.

§. XXIII.

*Fluoris al-
bi causae
aliae.*

Spasmus, rigiditas, compressio, debilitas arteriarum uteri et vaginae, e quibus vasa lateralia oriuntur, efficere debent fluorem album. Constat enim ex principiis Pathologicis, ob arterias ita adfectas congeri sanguinem. Spasmodum, rigiditatem, compressio-

pressionem earundem ponere lumen imminutum, debilitatem vero impetum sanguinis imminuere, adeoque vasorum laterali-um dilatationem impossibilem reddere. Ergo spasmus, rigiditas, compressio, debilitas arteriarum vteri et vaginae, a quibus prodeunt vasa lateralia determinabunt fluorem album. (§§. XVII et XVIII).

§. XXIV.

Congestiones sanguinis impuri, aut diu durantes versus Idem con-
vterum eiusque vaginam, causae esse possunt fluoris albi. Sanguis tinuatur.
enim impurus modo irritat fibras, modo soluit; adeoque modo spasmm, modo debilitatem vasorum infert. Ipsae congestiones diu protractae debilitant (per princip. Patholog.). Quis ergo de veritate propositionis dubitabit (§. ant.)?

Confirmat experientia veritatem huius aequae, ac aliorum §§. vbi de causis et modo fluoris albi hucusque disputatum est, quo illius ortus distincte concipi debeat. Facile id mihi concedent, qui, animo ad observandum rite instructo, aegrotantium strata frequentant. E re tamen mea nunc fore iudicavi, maioris claritatis causa illos casus ex antea dictis explicatius deducere, vbi fluorem album adfuisse experientia frequentissime docuit, optima illa veritatis medicae magistra.

§. XXV.

Puellae viro maturae notabiles versus loca genitalia ex- Cur puellae
et viduae
iuniores
obtempere-
rent fluori
albo?
periuntur congestiones sanguinis, atque illae augentur, spasmisque stipantur, excitato in iisdem appetitu ad venerem (per exper.): similes mutationes observantur in viduis iunioribus,

nioribus, quae amisso bono percharo huius restitutionem anxie concupiscunt (per exper.). Sed demonstrauimus congestiones, spasmos arteriarum vteri eiusque vaginae causas fluoris albi suppeditare (§. §. XXII et XXIV). Vnde elucescit, puellas viro maturas vix appetentes, viduasque iuniores facile concipere posse fluorem album.

§. XXVI.

Cur idem
morbus in
annosis et
quibus
flux. men-
str. diffic.

Subiecta annosiora et quibus menses difficulter prorumpunt succumbere possunt fluori albo. Subiecta enim aetatis prouectioris fiunt rigida, cacochymica, nihilo tamen minus adhuc per aliquod tempus obnoxia congestionibus ad loca vterina. Quod vero ad illas feminas attinet, quibus difficilis est mensium eruptio, ibi obtinere solent modo spissitudo sanguinis, modo vasorum arteriosorum in partibus genitalibus internis spasmus vel debilitas. Quibus itaque subiectis fluor albus oboriatur, necesse erit. (§. §. XXIII et XIX).

§. XXVII.

Cur graui-
dae et ab-
ortientes
eodem adfi-
ciantur?

In grauidis et abortum frequenter perpessis fluor albus non infrequens esse debet. Grauidae enim spasmis, congestionibus fieri solent obnoxiae, comprimuntur ipsis vasa vteri eiusque vaginae; in abortientibus autem horum vasorum ruptio et ingens quaedam debilitas oritur (per princip. Pathol.). Noli igitur mirari frequentiam morbi, quo feminae istae adficiuntur (§§ XXI. XXII. XXIII).

XXVIII.

§. XXVIII.

Feminae, quae venere abutuntur, frequentes versus *Cur abusus*
 vterum eiusque vaginam sibi producunt congestiones (per *venere et*
 princip. Physiolog.). Quibus etiam sollemne est, aërem hu- *quaedam*
 midum, calidum ad genitalia admittere, illis vasa, haec loca *airis qua-*
 adeuntia, debilitantur (per princip. Patholog.). Vnde iam *litas no-*
 conficitur, *feminas nunc descriptae conditionis fluori albo facile*
obnoxias fieri posse (§§ XV et XXIII). *ceant?*

§. XXIX.

Res est inter Medicos confecta, quod, vna excre- *Ratio ex-*
 tione suppressa, altera intendatur, priori magis respondens. *cretionum*
 Verum fluor albus est excretio mucis intensa (§ XII). *seros. sup-*
Quod si
 igitur *aliae excretiones mucosae subito supprimantur, non deficienti-*
 bus tamen caussis, a quibus sanguis serosus ad vterum eiusque *pres. ad fl.*
 vaginam congeritur: fieri tum aliter non potest, quin fluor albus *alb.*
 inde suboriatur (§ XVI).

§. XXX.

Quilibet fluor albus supponit congestionem sanguinis *An morbus*
 ad vterum eiusque vaginam (§ XVI). Vnde concluditur, *possibilis in*
 illa sexus sequioris subiecta, quae minus sunt obnoxia huic *impuberi-*
 congestioni, difficilius fluorem album concipere oportere. *bus et*
 Habes hic rationem, *cur puellae impuberes rarissime concipiant*
 fluorem album, *cur tamen huic malo subiacere soleant, phlegmator-*
 rbagia, scabie, *crusta lactea subito suppressis, sed irritatis vel*
 debilitatis simul partibus genitalibus (§ ant.). *quando?*

§. XXXI.

§. XXXI.

*Quoniam
hic tempe-
ramenti et
vitae gene-
ris ratio.*

Quo plures, quo grauiores caussae ad vnum effectum determinandum concurrunt, hic etiam eo facilius producentur. Sequitur inde, *subiectis temperamenti pblegmatici, in otio viuentibus, abusum eorum admittentibus, quae sanguinem viscidum reddunt, citius oboriri fluorem album, quam aliis (§§ XVI. XIX. XX. XXI et XXIII).*

§. XXXII.

*An putri-
dum si. al-
bi causa?*

Putridum in utero eiusque vagina latitans, aptum est ad fluorem album excitandum. Hoc enim putridum in partibus genitalibus vasa debilitat, ductus excretorios soluit, congectiones patrat (per princip. Patholog.); vnde etiam in fluoris albi causam degenerabit (§§. XV. XIX. XX. XXIII).

§. XXXIII.

*Quomodo
putridum
oriatur in
c. h.*

Commonstrat Pathologia, *omne putridum praesens in corpore humano vel in eodem generari, vel ad illud extra deferr.* Si prius: vel in ipsa materia putrida per motum intestinum primario excluditur, accedentibus nempe ad quietem materiae calore et aëre sufficiente; vel propter contactum putridi in materia quadam a putredine antea libera excitatur. Si posterius: causa externa agit, quae apta est ad motum illum intestinum in ea parte determinandum, cui iam inhaerere obseruatur putridum, atque id siue mediate, siue immediate fiat, id perinde esse poterit.

§. XXXIV.

§. XXXIV.

Putridum illud (§. XXXII), quomocunque ortum ipsam materiam, sub fluore albo excernendam, putridam reddit (§. ant.). Fieri itaque potest, vt mucus ille excretus (§. XII) putridus euadat; ideoque fluor albus cum putredine mucii connexus sit. Verum morbi, quibuscum connexa est putrida materia, dicuntur maligni (per princip. Patholog.). Ergo *possibilis erit fluor albus malignus, cui iam opponitur benignus.*

*Differen-
tia fluoris
albi be-
nign. et
malign.*

§. XXXV.

In Pathologicis euictum traditur, fluorem album morbis chronicis esse annumerandum. Constat porro beneficio eorundem principiorum pathologicorum, morbos chronicos malignos sibi vindicare putridum, quatenus connexum cum inspissatione fluidorum. Inde iam fluit, *necesse esse, vt in fluore albo maligno mucus excernendus non solum putridus, sed et spissus sit* (§. anteced.).

*Humorum
qualitas in
fluore albo
maligno.*

§. XXXVI.

Quare *causae fluoris albi in genere, connexae cum mucii in utero eiusque vagina inspissatione et putrefactione lento gradu progrediente, ad causas fluoris albi maligni pertinebunt; erunt vero in numero causarum fluoris albi benigni, absente ibidem putrido* (§. anteced.).

*Vriusque
fluoris
causae.*

§. XXXVII.

Anatomia teste constat, per corticem corporis humani exteriorem, innumera dispersa esse vasa inhalantia: Prae-

*Fluor albus
malignus
a coitu.*

C

ter

ter id in Physiologicis demonstratum redditur, maris semen cum liquido prostaticarum intensa vi magnoque cum impetu in vaginam muliebrem eiaculari, indeque in vterum promoveri. Pone nunc feminam ex genitalibus puram cum mare congrederi, inquinato gonorrhoea maligna, aut pati, ut infectos lue venerea corpus suum immediate contingat, aut tandem quamcunque aliam similis putridi delationem in corpus suum permittere: tunc primo in casu semen cum liquido prostaticarum putredine corruptum ad vaginam vteri deferretur; in secundo et tertio casu putridum venereum per vasa inhalantia corpori infertur, praesertim locis glandulosis, hinc etiam vaginae vteri (§. VII), quod latius serpens se extendit, et fluida ibidem deposita corrumpit (§ XXXIII), tandemque fluorem album malignum efficit. Ex quibus iam colligere licebit, *coitum impurum et putridum venereum, quomodo- cunque ad corpus feminarum delatum, fluorem album malignum determinare.*

XXXVIII.

*Quid fluor
albus ma-
lignus ex
contagio?*

Fluor albus malignus a contagio praeuio ortus esse dicitur, quando illius existentia rationem agnoscit sitam esse in contactu corporis cuiusdam externi, putrido venereo inquinati; siue cui aegra ob putridum venereum, aliunde receptum, subiacet.

§. XXXIX.

*Etus ortus
ab ulceri-
bus genita-
lium.*

Oriuntur quandoquidem absque vlllo contagio ad corpus externe admissio vlcera, quorum materia spissae consistentiae

sistentiae atque indolis putridae est; id docente Pathologia. Neque ab eiusmodi vlceribus vterus eiusque vagina eximuntur; id prae aliis frequentissime probantibus exemplis infauti puerperii. Quare *vlceribus putridis naris in vtero eiusque vagina, ob putridum fluidis ibidem contentis admixtum, fluor albus malignus necessarius erit* (§. §. XXXII et XXXIII).

§. XL.

Dantur morbi maligni, qui putredinem totius massae humorum, cum inspissatione illius coniunctam requirunt (per princip. Patholog.). Quod si igitur eiusmodi morbi accedant ad causas fluoris albi in genere: opus tunc erit, vt fluor albus suboriat, vbi mucus non nisi putrescens excernitur. Hinc *ab huius farinae morbis non poterit non excitari fluor albus malignus* (§. XXXIV).

§. XLI.

Ex §. praeced. cognoscitur, *quorsum fluor albus scabie, scorbuto, purpura chronica laborantium referendus veniat?* Eiusdem origo ex aliis morbis. Confectarium.

Quantopere cum his obseruationes consentiant, id perbene norunt, quotquot aegrotantium res curaturi acumine obseruandi non carent. Sed iam intellectis causis vtriusque fluoris albi, me nunc ad explicandum transitum fluoris albi benigni in malignum sine contagio praegresso conuertere possem. Vt autem benignum a maligno eo magis discernere, et de propositionibus, deinceps demonstrandis, eo certior fieri possis: iuuabit, eodem tramite seruato, in symptomata fluoris albi inquirere, ita, vt prius explicatis phaenomenis morbi in genere, symptomata deinde tam benigni, quam maligni specialiter tradantur; nullis admissis, quibus non responderent obseruationes.

§. XLII.

*Fluoris al-
bi sympto-
mata.*

Ad quemlibet fluorem album requiritur congestio ver-
sus vterum huiusque vaginam (§. XV). Sed congestiones
fanguinis ad loca inferiora directae, in partibus superioribus
frequentissime, in inferioribus autem semper spasmos de-
terminant, numquam non nocuos liberiori sanguinis trans-
gressui per sua vasa (per princip. Patholog.). Ergo *subiecta
fluori albo obnoxia conqueri debent de gravitate pedum, et plerum-
que pallefant, necesse est.*

§. XLIII.

Alia.

Imminente fluxu menstruo, augentur congestiones
versus vasa, ad vterum eiusque vaginam tendentia (§. IX).
Quum praeterea aucta causa effectus cuiusdam, ille ipse au-
geatur: *opus erit, vt fluore albo laborantes, instante excretionem
menstrua, partium inferiorum atroces experiantur spasmos.*

§. XLIV.

Alia.

Excretiones naturales excedentes debilitatem corpo-
ris post se trahere, communi Pathologorum suffragio constat.
Quod itaque a fluore albo longae durationis debilitas totius
corporis determinetur, dubitari nequit (§. XII).

§. XLV.

Alia.

Debilitas corporis pertinet ad causas, a quibus lassitudo,
tabes, febris lenta, oedemata, hydrops, cachexia,
vteri prolapsus, abortus, sterilitas in sexu sequiore efficiuntur
(per princip. Patholog.). Ergo *nunc modo recensiti morbi
possibilia sunt fluoris albi symptomata (§. antec.).*

§. XLVI.

§. XLVI.

Fluor albus omnium maxime adfligit et cervicem vteri, et eius vaginae initium (§ XIII): hinc mucus circa officium vteri accumulari, atque sub vrinae excretionem eidem admisceri debet. *Fit inde, ut subiecta eiusmodi conquervantur de insolito partium genitalium madore, illorumque vrina vase quodam excepta, flocculos monstrvet innatantes.*

Alia.

§. XLVII.

Aucto motu corporis, excretiones naturales intenduntur (per princip. Physiolog.). Non mirandum itaque erit, quod, *instituto sub fluore albo motu corporis validiore madore ille (§. ant) valde increseat, saepiusque aucto simul adfrictu partium genitalium externarum excoriatio determinetur.*

Alia.

§. XLVIII.

Quae in §. XLVI dicta sunt, illa sensibus percipi possunt, atque ita sunt comparata, vt de nullo alio morbo valeant (per princip. Patholog.). Sed talia phaenomena morbi, signa sunt pathognomica sufficientia; praeceptrice Pathologia. Ergo *ex insolito partium genitalium madore, flocculisque vrinae feminarum innatantibus, cervissime colligere poteris, eas fluore albo laborare.*

Illius signa pathognomica sufficientia.

§. XLIX.

In quocunque fluore albo motus febriles adesse debent. Ostendit Pathologia, febres momentaneas spasmodicas, excretionibus naturalibus nimium auctis, congestionibus comites

Fluoris albi aliud symptoma.

fese adiungere. Verum enim vero praesente fluore albo ad-
sunt spasmi (§. XLII), excretio naturalis nimium aucta (§.
XII), congestiones (§. XV). Quapropter non deficient in fluore
albo commotiones febriles.

§. L.

*Vnde sym-
ptomata
diversa in
utroque
fluore albo.*

*Diversitas symptomatum fluoris albi benigni et maligni tan-
tum a putrido pendet, quod maligno inest.* In fluore enim albo
benigno non nisi excretio mucii, in utero eiusque vagina se-
creti, nimis aucta obtinet, ad quam illius adhuc putredo in
fluore albo maligno accedit (§. §. XII et XXXIV). Quare
symptomata fluoris albi benigni nulla alia esse possunt, quam
quae ab excedente mucii excretionem ex utero eiusque va-
gina proficiscuntur, maligni vero praeter haec ea simul, quae
putrefactioni eiusdem fluidi originem suam debent. Neque
idcirco dubitari poterit de veritate propositionis.

§. LI.

*Cur in ma-
ligno gra-
uiora sint?*

*Symptomata fluoris albi generalia in fluore albo maligno
graviora esse debent, quam in benigno.* Putridum enim irritat,
congestiones iam praesentes auget, spasmos producit, vasa
soluit (per princip. Patholog.). Consequenter fluor albus
malignus grauiores huius exacerbatae excretionis causas sup-
peditat. Quae vero differentia inter symptomata fluoris
albi maligni et benigni intercedit, illa solum a putrido pendet
(§. anteced.). Hinc in fluore albo maligno, caetera si eadem
fuerint, maior excretio mucii, quam in benigno, suboritur
necesse erit. Quae quum rationem in se contineat sympto-
matum

matum fluoris albi generaliorum: ipsa ideoque symptomata, in superioribus tradita, grauiora sint oportet in maligno, quam quidem in benigno.

§. LII.

In fluore albo maligno grauiores spasmi adesse debent, *In fluore albo maligno oriuntur morbi vrinarii.* quam in benigno (§. §. XLII et LI). Quum vero spasmus exacerbatus sese extendere soleat, praecipue ad loca vicina (per princip. Pathol.): fieri adeoque poterit, vt spasmi fluori albo superuenientes ad vesicam vrinariam pertingant. Hoc igitur factu, *stranguriae et dysuriae ortus necessarius erit in aegris ex fluore albo maligno* (per princip. Patholog.).

§. LIII.

Non parum madent partes genitales, fluore albo maligno inquinatae; idque ideo fit, quoniam materia putrida *Inflammatio, ardor partium genitalium.* ibidem excernitur (§§ XXXIV. XLVI et LI). Sed materia putrida, adfricta partibus corporis humani, illis similes produunt effectus, qui produci solent ab alcali volatili; adeoque inflammationes, dolores vix perferendi. *Feminae ergo fluore albo maligno contaminatae, inflammationes, ardores partium genitalium exteinarum, ipsisque vicinarum concipere debent, ita, vt symptomata haec, instituto motu corporis progressiuo, magis increfant.*

§. LIV.

Sub motu progressiuo corporis maiora augmenta doloris oboriuntur aegrotantibus *Quae inde apparitiones?* ex fluore albo maligno (§. ant.)

(§. ant.). Vt itaque sensationem hanc ingratam paulisper imminuant miserae, id potissimum curant, vt adfrictum partium genitalium externarum sub incessu praecaveant. Quod quum fiat, pedibus a se inuicem remotis: non miraberis, *cur eiusmodi subiecta pedibus discentis incedant.*

§. LV.

Ibidem bubones.

Fluor albus malignus bubones producere valet. Bubones in specie Medicis dicuntur tumores inflammatorii aut scirrhusi glandularum praecipue inguinalium. Verum materia sub fluore albo maligno foras expulsa determinat quoque inflammationes partium partibus genitalibus vicinarum (§ LIII); hinc etiam glandularum inguinalium. Huc accedit, quod inflammationes solui possint per scirrhum, praefertim illae, quae oriuntur a materia viscida, acri, in glandulis haerente (per princip. Patholog.). Satis inde constat de veritate propositionis.

§. LVI.

Vlcera qualificata.

Fluor albus malignus temporis successu determinabit vlcera putrida siue qualificata vteri, eiusque vaginae, nec non ani, vesicae urinae, aliarumque partium, ad quas materia maligna pertingit. Id, quod vasa soluit, causa vlcerae esse potest; quod vero simul efficit, vt materia ex vlcere effluens putrida euadat, id causam vlcerae qualificati suppeditabit (per princip. Patholog.). Sed putridum vasa soluit, idque cum inquinamento reliquae massae, quam contingit (per princip. Patholog.). Ergo putridum erit causa possibilis vlcerae quali-

qualificatorum, et quia praesens est in fluore albo maligno (§ XXXIV), non poterunt non inde huius furfuris vlcera produci. Quoniam autem praesente fluore albo maligno, vterus eiusque vagina in primis putrido replentur (§§ XII. et XXXIV): opus est, vt vlcera inde oriunda nascantur prius in vtero eiusque vagina. Ob nexum tandem harum partium cum aliis sibi vicinis (§ VIII), foetida ista vlcera vterius quoque serpent. Vera ideoque erit propositio.

§. LVII.

Putridae cuiusdam materiae excretionibus subito sup-
 pressis, illius delatio ad alia loca corporis fieri poterit; id
 docente Pathologia. Vnde iam conficitur, *fieri posse, vt*
fluore albo maligno repente sufflaminato, vlcera qualificata in aliis
quoque locis e. g. in peripheria corporis, suboriantur. (§§ XII
 et XXXIV). *Vlcera pu-
trida ori-
untur fluo-
re albo ma-
ligno.*

§. LVIII.

Euincunt Pathologi, vlcera qualificata facile mutari in
 fistulas, atque haemorrhoides serpiginosas produci, putrida
 materia delata ad intestinum rectum. Enimuero fluor albus
 malignus producere potest vlcera qualificata, in vtero eiuf-
 que vagina, in ano et vesica vrinaria, idque ob putridum
 ibidem contentum (§ LVI). *Quin igitur fluori albo maligno*
fistulae nunc modo dictarum partium, et haemorrhoides serpiginosae
accedere possint, extra dubium erit. *Fistulae,
haemorrh.
serpiginos.*

D

§. LIX.

§. LIX.

Lues venerea.

Vasa resorbentia seu bibula vbiq̄ue patent in corpore humano; idem ad viuum probantibus Anatomicis. Putrida ergo materia, quae praesente fluore albo maligno, in genitalibus, hisque vicinis partibus aliis delitescit, absorberi poterit, atque ideo ad reliquam massam humorum deferri, huic quoque illatura putrefactionis labem (§ XXXIV). Quum denique ex huius materiae absorptione tota in primis massa lymphatico-ferosa putredinem lentam concipiat, quae simul connexa est cum fluore albo maligno (§ XXXV); atque hoc statu corporis in femina suborto, luem veneream ibidem adesse praecipiant Pathologi: *optimo inde iure colligitur, fieri posse, vt mora temporis fluor albus in luem veneream degeneret.*

§. LX.

Cachexia.

Constitit per obseruata, ex morbis malignis chronicis aegrotantium faciem pallefcere, luridam euadere, siue illorum adspectum fieri cachecticum. *Huiusmodi igitur adspectum prae se etiam ferunt feminae fluore albo maligno foedatae.*

§. LXI.

*Qualis
urina?*

In quolibet fluore albo adest insolitus partium genitalium mador, insunt flocculi urinae, quae ab aegrotantibus excernitur, innatantes (§ XLVI). Dum vero symptomata fluoris albi benigni et maligni tantum ratione putridi, quod in vltimo obtinet, inter se differunt; necesse erit, *vt in fluore albo benigno flocculi urinae innatantes albicantem, in maligno vero colorem*

colorem exhibeant ex flauo in vividem ruentem; non deficiente lotii foetore. Exceptis nimirum bile et vrina, reliqua fluida, quae in corpore humano sano fecernuntur, blanda sunt, coloris ad albedinem vergentis, nullius foetoris. Vbi vero putrescunt, ibi et foetere incipiunt et mutari quoad colorem.

§. LXII.

Quare §. ant. *signa sufficientia oppido tenet, quibus ad Vnde mor-*
discernendum fluorem album benignum a maligno *vti poteris (§ §. ^{bi signa.}*
XLVIII et L).

§. LXIII.

Morus febriles in fluore albo conducunt, si benignus fuerit, Ratio mo-
in maligno autem nocent. Febres enim momentanae augent *tuum fe-*
excretionem periphericam (per princip. Patholog.); hac vero *brilium.*
aucta, excretio particularis imminui debet, et congestiones
ad loca directae, vbi particularis fit excretio, decrescant
oportet (per princip. Pathol.). Verum enim vero fluor al-
bus pertinet ad excretiones particulares (§ XII), et conge-
stionem requirit (§ XV), qua imminuta, morbus simul immi-
nuitur (§ XVI). Quod ergo motus febriles, accedentes ad
fluorem album benignum efficere valeant, vt ille decrescat,
immo, redeunte per eosdem locorum adffictorum robore,
plane soluatur, dubitari nequit (per princip. Patholog.). Sed
quia in fluore albo maligno simul putridum lentae progressio-
nis adest (§§ XXXIV et XXXV), quod absorptum luem
veneream excludit (§ LIX): non poterunt ergo non esse
noxii motus febriles in fluore albo maligno; quum ita ad
D 2 humo-

humores dispersa materia putrida, inde status aegrotantium longe magis deprauetur. Manifesta hinc erit propositio.

§. LXIV.

Fluoris albi differens magnitudo.

Fluor albus malignus est morbus maior fluore albo benigno.

Nam et numero, et acerbitate symptomatum fluor albus malignus benignum superat; id quod superius dicta testantur. Quo plures vero functiones, quo grauius illae laeduntur, eo maior tunc quoque erit morbus (per princip. Patholog.). Fluor itaque malignus prae benigno morbi magnitudine eminebit.

§. LXV.

Putridi ortus ad genitalia in fluore albo benigno possibilis.

Fieri potest, ut praesente fluore albo benigno, putridum in vtero eiusque vagina suboriatur. Fluor albus in genere supponit mucii, in vtero eiusque vagina secreti excretionem illa maiorem, quae obtinet (§ XII). Sed notum est ex principiis pathologicis, fieri posse, ut sub excretionum naturalium augmentis particula materiae excernendae locis adfectis adhaereat, ad quietem perducta; quod in fluore albo benigno, eo magis contingere debet, quum materiam ibidem excernendam per loca rugarum plena transire oporteat (§§ III. VII. XIII). Atque ita particulis mucii in vtero eiusque vagina quiescentibus, idem eueniet, quod in fluido quodam alio stagnante in locis calidis, humidis, aëri patentibus contingere solet. Neque hic aliud quid oboriri poterit, quam fluidi inspissatio, illiusque putrefactio (per princip. Patholog.). Quae quum ita se habeant: nullum certe dubium erit,

erit, quin praesente fluore albo benigno putridum vtero eiusque vaginae ingenerari queat.

§. LXVI.

Quum a maiori putrido in vtero eiusque vagina vlce- Quid inde
ra qualificata ibidem produci possint (LVI): sequatur. haec etiam fluore
albo benigno accedere poterunt (§. anteced.).

§. LXVII.

Ad symptomata floris albi generatim, consequenter Horum
etiam benigni, referenda est debilitas corporis (§. XLIV.): corruptio
Nec raro hic occurrunt variae fluxus menstrui perturbatio- uniuersalis
nes; id docente experientia. Fieri tandem solet, vt sub a fluore
ista corporis conditione visceribus abdominis multiplicia in- albo beni-
commoda accidant, quibus efficitur, vt, chylo non adeo gno.
bonae indolis elaborato, vniuersa massa humorum sensim sen-
simque corrumpatur (per princip. Patholog.). *Quod itaque*
ad fluorem album benignum totius massae humorum putrescentia ac-
cedere possit, nullam inuoluit contradictionem.

§. LXVIII.

Quare iam vi §. praeced. concludere licebit, aegrotanti- Quid inde
bus ex fluore albo benigno scabiem, purpuram chronicam, scorbutum fluat?
oboriri posse.

§. LXIX.

Putridum lenti progressus in vtero eiusque vagina lati- Floris albi
tans, hisce partibus exulceratis, fluorem album malignum benigni
produ- transitus in
malignum
possibillis.

producit (§. XXXIX.). Similis quoque conditionis fluorem determinant scabies, purpura chronica, scorbutus, si nempe fuerint connexa cum causis fluoris albi generalioribus (§. XL.); quod itaque fieri debet, quando haec mala ad fluorem album benignum accedunt, quo praesente, praesentes quoque erunt causae generaliores fluoris albi (§. XXXVI.). Tum autem fluor albus benignus desinit inexistere corpori, atque illius vicem subit malignus, siue fluor albus benignus transit in malignum (§. I.). Verum fieri potest, ut, praesente fluore albo benigno, putridum in utero eiusque vagina, ulcera harum partium composita, scabies, purpura chronica, scorbutus excludantur (§. §. LXV. LXVI. et LXVIII.). *Ergo transitus fluoris albi benigni in malignum possibilis est.*

§. LXX.

*Transitus
fluoris albi
benigni in
malignum
aliter enun-
ciatur.*

Intelligere licet ex §. XXXVII, fluorem album malignum determinari a contactu corporis cuiusdam externi, putrido venereo inquinati (§. XXXVIII). Pone nunc immediatum hunc contactum subire aut puellam, aut feminam, fluori albo benigno iam obnoxiam: nonne concedes, fluorem album benignum mutari in malignum? Si negas, tunc largiri debes, propositionem vniuersalem, non esse vniuersalem; quod vero rationi repugnat. Quapropter denuo constat, *fluorem album benignum in malignum transire posse (§. I).*

§. LXXI.

§. LXXI.

*Facta igitur contagii cuiusdam venerei accessione ad corpus Consecta-
aegrotantis ex fluore albo benigno, iste nunc in malignum perquam
facile degenerabit (§. XXXVIII et LXX).*

§. LXXII.

*Fluor albus benignus transire potest in fluorem album mali-
gnum, idque sine praeuio contagio. Mutationes illae, quarum
mentio facta est in §. LXIX transitum fluoris albi benigni in
malignum efficere valent. Sed ita sunt comparatae istae mu-
tationes, vt etiam sine vilo putrido venereo externe admisso
suboriri possint in aegris ex fluore albo benigno (§. §. LXV.
LXVI. LXVII. LXVIII); id pluribus adhuc exemplis confir-
mante Pathologia. Ergo fluor albus benignus in malignum
sine praeuio contagio transire poterit.*

§. LXXIII.

*Quo plures ideoque, quo grauiores causae in subiectis, Quid inde
fluore albo benigno laborantibus concurrunt, ad putridum illud in
vtero eiusque vagina, aut in reliquis humoribus producendum: eo
facilior esse debet transitus fluoris albi benigni in malignum sine
praegresso contagio (§. ant.).*

§. LXXIV.

*Ope principiorum pathologicorum ex § anteced. porro
conficere licebit: frequens aut difficile puerperium expertas, sae-
pius abortientes, mensium suppressioni aut cessationi obnoxias, vis-
cerum*

cerum debilitate adfectas, suppressionem aliarum excretionum naturalium admittentes, ex serpigine haemorrhoidali aut ulceribus vesicae vel intestini recti aegrotantes, in otio viuentes, diæta cruda vtentes, loca paludosa inhabitantes, longe facilius transitum illum in se percipere oportet, quam aliae, quibus fluor albus benignus, sine determinationibus istis, vel eiusmodi pluribus aliis, oboritur.

§. LXXV.

Putridi incrementa.

Omne putridum irritat, congestiones efficit, quibus ad loca directis, vbi putridum haeret, hoc increfcit (per princip. Patholog.). Ergo fluoris albi benigni in malignum transeuntis praua indoles successiue maiora incrementa capiet (§ XXXIV. LXVII). Constat inde, *cur malignitas primo admodum mitis esse videatur, deinde vero valde acerba fiat?*

§. LXXVI.

Qualia ex isto transitu symptomata?

Differentia symptomatum in vtroque fluore albo a putrido proficiscitur, quod in maligno adest, deficit in benigno (§ L). Quoniam igitur fluor albus benignus, qui transit in malignum, non amplius est benignus, sed malignus: hinc iam facto transitu fluoris albi benigni in malignum huius quoque symptomata comparere debent, ita tamen, *vt primo leuiora, deinde grauiora euadant* (§. ant.).

§. LXXVII.

Vnde pruritus genitalium.

Fluidum non ita eminentis putredinis, partibus sensibilibus adfrictum, in iisdem pruritus excitare solet (per exper.). Sed fluore albo benigno in malignum sine praeuio conta-

contagio transeunte, generatur putridum, quod primo le-
nioris, deinde autem grauioris efficaciae est in partibus, quas
contingit (§. LXXV.). Vnde coniicitur, *subiecta, in quibus
flvoris albi benigni in malignum fit transitus sine contagio prae-
gresso, conqueri debere de partium genitalium pruritu admodum in-
commodo (§. §. LIII et anteced.).*

§. LXXVIII.

Quia pruritus ille (§. ant.) neque fluori albo benigno, *Vnde co-
gnoscatur
transitus
flvoris albi
benigni in
malignum.* neque etiam maligno competit, quatenus putredo
iam notabilis est, multo grauiorum solutionum continui effe-
ctrix (per princip. Patholog.): *inde tuto colligere poteris, in eo
esse, ut fluor albus benignus in malignum transeat, si tibi antea
constiterit, feminam quamdam aut puellam fluori albo benigno fuisse
obnoxiam. Ex quo simul apparet ratio, cur huius pruritus abster-
gendi causa, compressis pedibus, curtos passus facere soleant?*

§. LXXIX.

Quilibet morbus dissensum functionum corporis hu-
mani respectu suae conseruationis sibi vindicat (per princip.
Pathol.). Hinc quo maior est morbus, eo maior est dissen-
sus ille, eo magis status corporis a sanitate recedit, eoque
minus sperari poterit sanitatis reditus; quo minor autem
fuerit morbus, eo minor etiam erit functionum dissensus,
eo minus laesa sanitas aderit, eoque facilius cum sanitate
in gratiam redibit aegrotans. Quae quum ita sint, ex
magnitudine morbi conficere poteris, an morbus periculo-
sus sit, nec ne? an sanitatis mox rediturae spes certa exci-
tari

tari possit, nec ne? Quare signa morbi prognostica inde erui poterunt (per princip. Patholog.). *Prognosis ideoque fluoris albi, qui e benigno factus est malignus, in genere itidem formanda erit ex magnitudine fluoris albi maligni, in quem sine ullo quoque contagio praecedente transit benignus.*

§. LXXX.

Continuatio eiusdem rei.

Quo plures itaque, quo grauiores sunt caussae, quae ad transitum hunc determinandum concurrunt; quo diutius iam durauit morbus inde subortus, quo grauioribus stipatus est symptomatibus: eo peior erit prognosis formanda, eo melior vero, quo minus haec obtinent (§ anteced.).

§. LXXXI.

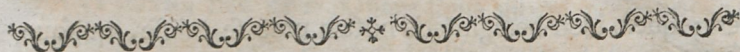
Casus probantis descriptione.

Vt etiam doctrinae huc vsque propositae maius quasi pondus adhuc accedere videatur, non erit alienum ab instituto praesente, casum quemdam practicum describere, qui ad huius argumenti pertractationem mihi potissimam occasionem suppeditauit. Femina quaedam triginta et duo annos nata, vitae magis sedentariae dedita, temperamentum sanguineo-phlegmatici, bonae alias valetudinis, quinque abhinc annis ex puerperio quibusdam incommodis hysteris obnoxia facta, obseruauit sibi ex eo tempore partio-riorem fluxum menstruum obortum esse, quam quidem ipsi sollemnis erat. Huic excretioni menstruae, de tempore in tempus magis magisque imminutae, accessit tandem fluor albus, initio parcus, mox cessans, mox rediens, deinde vero largus, continuus, omnis ardoris dolorisque ad genitalia expers;

pers; quem ideo benignitatis notam prae se tulisse, quisque mihi facile concedet. Sed ante semestrem mutata esse deprehendebatur aegrae conditio; perceptis sub fluore albo continuo ardoribus ad genitalia, magis magisque auctis, ibidemque productis arrosionibus fat manifestis. Nemo nunc dubitabit quin fluorem album benignum exceperit malignus. In ista calamitate corporis, ex consilio obstetricis cuiusdam misera pharmacum quoddam sudoriferum sumpsit; sed eo cum effectu, vt, imminuto quidem fluore albo, die subsequente in conspectum prodirent exanthemata purpurea ad abdomen, scirrhi glandularum colli, crusta lactea, maculae ad artus dolentes, mox in vlcera pessimi genii mutatae. Tandem nec aegrotantis feminae, nec illius mariti conditio vllam suspicionem contagii admitti mouet.

Casu isto rite perpenso, cuilibet constabit, quantum cum theoria superius prolata conueniat experientia fidissima veritatis praeceptrix. Sed nunc ad practicam eiusdem argumenti considerationem me iam conuerto.

CAPVT II.

DE

SANATIONE FLVORIS ALBI BENIGNI IN
MALIGNVM SINE PRAEVIQ CONTAGIO
TRANSEVNTIS.

§. LXXXII.

Quando
praecaveri
debeat
morbus?

Vbi adhuc benignus fvevit fluor albus, ibi Therapeutam oportebit omnem operam dare, ne ille in malignum transeat. Medicus enim, ad sanandum arcessitus, curare debet, ne ex praesente morbo novus, isque maior suboriatur (per princip. Therapeut.). Quoniam vero fieri potest, vt fluor albus benignus in malignum quoque transeat sine contagio aliunde ad corpus admissio (§. LXXII.); quo facto, ex morbo minore maior orietur (§. LXIV.): necesse omnino erit, vt sanaturus fluorem album benignum, huius transitum in malignum praecaueat.

§. LXXXIII.

Conse-
crarium.

Ex §. praeced. adfcitis simul principiis, supra euctis, sequentes regulae practicae fluunt: opus hoc loco erit, vt remedia in usum vocentur, quae balsamici et resolventis effectus sunt, quae hanc feri auctam ex genitalibus excretionem tollunt (§. LXXVII, XII et XXXIV.); vt viscerum abdominalium, debilitatis corporis, nec non fluxus menstrui habeatur ratio (§. LXXVII); vt denique ad omnimodam aegrae ex fluore albo benigno determinationem attendatur (§. LXXIV.), quo facilius obuiam

ivi

iri possit partim ortui materiae putridae, partim illius ad uterum eiusque vaginam delationi, atque exterminationi ex corpore.

§. LXXXIV.

Facto fluoris albi benigni in malignum transiu, non alia Quid agendum sit
methodus medendi tunc applicari poterit, quam quae fluori albo ma- fluore albo
ligno vindicatur in therapeuticis. Tunc enim ortus fluor albus ben. in ma-
 non nisi malignae indolis est (§. §. LXVIII et LXXII). lign. mu- tato. In
 cuius ideoque perfanatione secundum eandem rationem te
 procedere oportebit, quam te sequi iubet Therapia, vbi me-
 thodum medendi fluori albo maligno tradit.

§. LXXXV.

Amplissimus campus differendi mihi adhuc pate- Scholion generale.
 ret: si illa remedia quae vi resolvente, putridum corri-
 gente, excernente, tandemque roborante pollent, qui-
 bus omnino ad morbi curationem opus est, nunc expo-
 nere vellem, hisque simul cautelas necessarias subiungere,
 quas concursus mali hysterici saepissime postulat. Quo-
 niam vero haec omnia ex superioribus, simul in subsidium
 vocatis principiis therapeuticis, ab artis peritis perquam
 facile determinari poterunt: realitate methodi medendi ge-
 neratim euicta, farcinisque iam collectis, commode
 nunc fieri poterit scribendi

FINIS.

CORRIGENDA.

Pag. 5. §. VII. lin. r. lege trahente, et cit. §pho lin. 4. Penultima.

F

PRAE-

PRAESTANTISSIMO
C A N D I D A T O

S. D.

D. ADAMVS NIETZKI.

Oprime mereri mihi videris de sexu amabili, DOCTISSIME CANDI-
DATE, illius innocentia nouo quodam argumento a TE probata. Quan-
doquidem enim contingere solet, vt mariti gonorrhoeam malignam con-
cipiant, licet se alienos fuisse sentiant a furtiua venere. Hoc quando fit, nonne in sus-
picionem veniunt miserae vxores de laesa tori genialis sanctitate? Dum vero in
praesente dissertatione euentissimis argumentis a TE demonstratum est, fieri omnino
posse, vt fluor albus benignus, cui vel honestissima puella aut mulier patet, in mali-
gnum sponte transeat, nullo scilicet contagio venereo in corpus externe delato: ex
fluore igitur benigno generatur in genitalibus materia maligna, quae nunc ad mari-
tum transfertur, dansem operam amicae vxori in lecto, similent in illo morbum pro-
ductura. Quantum innocentiae praesidium! Sed longe amplius patent promerita
TVA, PRAESTANTISSIME CANDIDATE, quam quae TIBI ideo statuuntur,
quod pro virginibus et matronis dixisti. Notissima videlicet est Medicorum contro-
uersa de origine luis venereae, quam solum per contagium a gentibus Americanis ad
Europaeas transiisse, plurimorum fert sententia. Quam primum vero ex disserta-
tione TVA cognoscere licet, quod fluor albus benignus, tamquam morbus omni
aetate a Medicis in sexu sequiore obseruatus, sponte degenerare possit in malignum;
atque hoc si factum fuerit, efficere valeat, vt modo accedentibus illis causis, quae
materiae putridae in partibus genitalibus haerentis distributionem per omnem mas-
sam humorum promouent, inde lues venerea nascatur: quanta iam restrictione opus
erit addenda huic fere communi inter Medicos opinioni? Ex animo itaque TIBI
gratulor hoc praeclarum eruditionis TVAE specimen publicum! Gratulor Doctoris
dignitatem, in TE propediem ex merito sollempniter conferendam! Nullus praeterea
dubito fore, vt in cathedra academica cum laude compareas, qui tam in scholis meis,
quam ante strata aegrotantium, et diligentiae, et ingenii praeclara edidisti documenta!
Restabit adhuc, vt me amoru TVO atque amicitiae numquam non habeas commen-
datum, etiam atque etiam de eo persuasus, fore, vt in TE amando augendoque ne-
mini siam secundus. Vale resque TVAS feliciter age! Dab. in Acad. Frider.

Non. Ianuar. A. O. R. CLCCCLXI.

NOBI-

NOBILISSIMO ATQVE PRAESTANTISSIMO
DOMINO CANDIDATO

S. P. D.

IOSEPHVS ROESSEL

MED. DOCT. ADIVNCT. COLLEG. MED. WRATISLAV.
ET PHYSICVS PROVINCIALIS.

Munus, quod TVI obseruantia mihi imperat DOMINE CANDIDATE ac AMICE colendissime, est ter felix, faustus, fortunatusque Academicæ vitæ TVÆ exitus, et ad charissimam Patriam TVAM profpero omine desideratus reditus. Bene habes! felici miles augurio cupit configere, fausto nauta vento vouet ad mare soluere, bono fidere arator precatur sementum iacere, sed et medicus illaeso pede, reliquoque corpore desiderat super aspidem et basiliscum ambulare, vt eo citius saluberrima Patriæ laribus sua adferat antidota, quo felicius sub tributali arcanorum studio, emensisque naturæ legibus eadem ab inclyta, ac celeberrima facultate medica Hallensî percepit, percipiendoque cum insigni publico Doctoratus plausû exposuit, propugnauit, defendit. Talem cum TE itaque hodie excellenti honore dignum super cathedram collegialem iamiam et altatum, ac propemodum laureatum a longe intuear, propius gratulabundus non tam consolta humanitate, quam felici augurio votis TVIS frequentissimus amicus TVVS accedo. Nec mirum! etenim ex aliena felicitate adplausum et gratulationem non accendi, febrilem superet paroxysmum; consolitam humanitatem (intellige quæ dico) iam antiqua nos docuere tempora, quæ et victoribus ex Martis campo demum redeuntibus faustum pæana læti acclamabant, et nautis, superato feliciter mari, anchoras ad litus figentibus hilare cum plausu celestia accinebant; imo ex lapide sectos, et aere fusos in sublime erigebant Colossos, quæ et alienæ felicitatis perennia volebant esse monumenta, et suorum quoque plausuum ac gratulationum æternum statura testimonia. Sed neque tardiora ad idem consoltæ humanitatis nos recentiores habemus ingenia, siquidem quotiescunque in consodalibus nostris singularia bonæ spei et indolis cernimus ingenia, toties fere et nos festiuis iisdem applaudimus manibus, patriæ, ac communi publico gratulamur corinsecus. Et re vera spes in TE venerandissime CANDIDATE, AMICE colendissime haud nos fallit; non enim ex incerto intelleximus mercurio, sed auribus nostris audiimus, TE ab hoc tempore, quo superi et fortuna ad celeberrimam Hallensem vniuersitatem felici TE vocarunt fato, in Peripato Physiologiæ diu noctuque indefesso studio, excellenti opere, ac plane solertissima industria equidem ingeniosum, quam in quotidianis, publicis ac priuatis experientissimorum D. D. Professorum præsidio habitis collegiis, competitionibus academicis, annotationibus Anatomicis fuisse diligentissimum. Me hercle! Si scientia medica naturæ accuratissima sit scrutatrix, eximium scrutatorem legum naturæ (vt Prisci agebant Galeni) TE ad nos venturum, resalutari non dubitamus. Iam desinit mysterium, quod superius anno-

annotanter dixi TIBI nimirum de felicissimo reditu TVO non tam solita humanitate (quae humanis mentibus commune est) quam ex felici augurio aggratulari. Praefagiant alii per me licet ex funere, et cineribus quid quid ipsis placet, praefagio ego ex funere vitam, ex cineribus redituum phoenicem. Funus est, et in cineres redactus dilectissimus TVVS GENITOR, pientissimus TVVS PARENS, quem sicut hodie dum praestantissimi Medici fama intra et extra moenia nostra depraedicet, ita et mea singularissima quondam amicitiae, collegialis affectus, officium et character ad omnes intermorituro nomine et honore depraedicabit: Ex funere vita, ex cineribus resurget redituum Phoenix, si (vt opinor) filius quem in TE veneror secuturus sit Patrem a quo virtus sanandi iam tunc excitat, dum TE domi latentem, et intra parietes theoriam docuit, et extra in tot, tantosque praxin abunde dedit. Si itaque filius sit gloria patris, quis quaeso amplius dubitabit TE ingloriosum aut degenerem filium fore? Certe nemo, nisi coecutiens aut insaniens, qui hoc ipso aut Medico, aut alexipharmaco opus habet. Progredere ergo fauentibus auris ad optatum desiderii TVI sinem, progredere itinere, quo TE superi ac fortuna vocarunt, ascende purpuratus, vt descendas Doctoratus. Descensus TVVS fit festiuus ad nos regressus, quem tot vota gratulantium comitantur, quot laeta suspiria in domo Wiehliana Domina Matre et dilectis sororibus virginibus TVI S audiuntur? his quidem in solamen, mihi in gaudium et amicitiam, caeteris vero qui TE audissime exspectant in auxilium et suaue adiuuamen. Vale. Dabam Strigouiae Die vigesima Decembris Anni M. D. C. C. L. X.

CLARISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
DOMINO CANDIDATO
 AMICO AESTVMATISSIMO

S. P. D.

D. IO. AVG. LIEBMANN.

Cuae quaeso, CLARISSIME DOMINE CANDIDATE, ne litem, quam iniuriarum dicunt, Tibi moueat sexus amabilis. Omnia enim prius tentabit, quam pati, vt illius arcanae asgritudines, praepremis quae contemptum pariunt, publici iuris reddantur. Accusatus pro reo declaraberis, quod Medicus, medica, cum Medicis communicaueris, et addideris simul genuinam methodum, cuius beneficio teterrimus iste morbus et praecaueri et tolli potest, de quo solidissime disseruisti. Laudem hac ratione potius quam vituperationem eorum mereis, qui opinionibus praeconceptis haud inquinati, de laboribus TVI S iudicium ferunt. Iniurius videret in amicitiam nostram, nisi TIBI de egregio hoc profectuum TVORVM academicorum specimine, vere gratularer, quod summos in arte nostra saluari honores impetraturo TIBI adornandum erat. Id quod eo maiori iure iam perficere possum, quo saepius insignem Tuam solertiam in addiscendis veritatibus medicis vidi. Vnde haud inique conuicere licet, TE florentissimae patriae Tuae olim fore ornamentum, TVORVM delicias, et aegrotantium insigne solatium. Faxit supremum numen, vt haec omnia TIBI eueniant, quae ex vero animi affectu optare iubet amicitia. De reliquo autem fac, vt gratam et amicam mei memoriam numquam non conferes, simulque crede, me omnem daturum esse operam, vt amicus Tuus non videar solum sed etiam re vera sim. Vale et res Tuas semper age feliciter. Dabam in regia Fridericiana die VII. Ian. A. P. C. N. MDCCLXI.

Ua 4235

ULB Halle
001 500 996

3

sb

DE
FLVORIS ALBI
BENIGNI IN MALIGNVM
TRANSITV SINE PRAEVIO CONTAGIO

PRAESIDE
VIRO ILLVSTRI EXCELLENTISSIMO ATQVE EXPERIENTISSIMO
DOMINO
D. PHILIPPO ADOLPHO BOEHMERO

MED. ET ANAT. P. P. ORDINAR. ACADEM. CAESAR. NAT. CVRIOS.
ITEMQVE IMPERIAL. PETROPOL. ET REG. BEROL. SCIENT.

SODALI

PATRONO FAVTORE ET PRAECEPTORE
OMNI HONORIS CVLTV PROSEQVENDO
PRO GRADV DOCTORIS

SOLLEMNITER CONSEQVENDO

DIE IX. IANVARIII MDCCCLXI.

H. L. Q. S.

PVBLICE DISPVTABIT

AVCTOR

FRANC. IOSEPH. FERD. FRIDER. WIEHL

STRIGOVIA SILESIVS.

HALAE AD SALAM
STANNO CVRTIANO.